

N naš čas

73 praznik občine velenje

Občanom in organizacijam združenega dela
iz velenjske občine čestitamo za naš praznik -
8. oktober

SKUPŠČINA OBČINE VELENJE
OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKO ZDRUŽENJE ZB NOV
OBČINSKA ZVEZA REZERVNIH
VOJAŠKIH STAREŠIN
OBČINSKA KONFERENCA ZMS

5. oktober 1973 • Leto IX., št. 28 (198) • Cena 1 dinar • Poština plačana v gotovini

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK Ljuben Naraks

ŠOŠTANJSKI OKTOBER

Dvaintrideset let je že minilo, vendar se mnogi ljudje še vedno spominjajo oktobrske noči v Soštanju. Mesto ob bregovih Pako so zasedli Nemci. Ze na zunanjo so mu hoteli dati pečat priključenega nemškega mesta, zato so iz uradnih in drugih zgradb visele zastave s kljukastim križem. Mnoge narodnjake so izselili, mnoge odpeljali v zapore, v Soštanju pa pripeljali nemškutarje, ki so delali red in prebivalce spravljali k poslušnosti.

Nemci so bili s svojimi sodelavci v Soštanju že šest mesecev in so se počutili povsem varne. Menili so, da je nemški škorenj že trdno stopil na slovenska tla in jim nihče ne more več do živga. Njihova nadutost jih sicer ni uspavala in so še vedno čvrsto držali puško v rokah ter bili budni. Vendar niso pričakovali, da se bo po tolikih zmagah in že učvrščenem redu to nepomembno ljudstvo uprlo. In uprlo se je...

Bilo je v noči od 7. na 8. oktober leta 1941. Prvi štajerski bataljon, ki so ga sestavljale savinjska, revska in pohorska četa, je vpadel v Soštanj. Borcem, ki jih je bilo okrog petdeset, je poveljeval Jože Letonje-Golob. Po vnaprej pripravljenem načrtu so vpadli v Soštanj in mesto za nekaj časa zavzeli. Ta drzna partizanska akcija je Nemce in njihove sodelavce zelo presenetila. Česa takega zares niso pričakovali.

Akcija borcev I. štajerskega bataljona v Soštanju je imela velik odmev, saj je bil to prvi napad na kako mesto v okupirani Sloveniji. Nemci so se zavedli poraza, ki so ga doživeli kmalu po zasedbi. Napad na Soštanj je bil znak, da se uporno ljudstvo tudi na Štajerskem ne strinja z redom tretjega rajha. Nemci, ki so bili tedaj na višku svoje neizmerne vojaške moči, so doživeli veliko ponižanje. Za nastajajočo partizansko vojsko pa so bili soštanjski dogodki velika moralna podpora.

Okupator je hotel oprati ponižanje, ki ga je doživel

in pokazati svojo moč. V Soštanju je nekaj dni zatem — 10. oktobra — pripeljal deset nedolžnih talcev iz mariborskih zaporov in jih ustrelil. Svoja življenja so darovali Miha Anžel, Franc Berglez, Maks Berglez, Franc Bizjak, Dušan Finžgar, Ivan Kešet, Mirko Novak, Jože Petrič, Alojz Roman in Lojze Zorman. Z ustrelitvijo nedolžnih žrtev so Nemci skušali zmanjšati odmev napada na Soštanj in znova preplašiti zavedne Slovence. Dosegli pa so nasprotno! Slovensko ljudstvo jih je začelo še bolj mrziti in sovražiti. V narodnoosvobodilni boj se je vključilo vedno več borcev in simpatizerjev.

V spomin na zgodovinski osmi oktober praznujejo prebivalci občine Velenje svoj praznik. Toda zanje 8. oktober ni zgolj zgodovinski dan. Pred dvaintridesetimi leti so strnili sile, da bi Šaleško dolino in širšo domovino čimprej osvobodili. Partizanski napadi so sledili drug drugemu. Krvni davek naše socialistične revolucije je bil velik. Tudi delež ljudi iz krajev občine Velenje je bil precejšen — 676 talcev, junakov padlih v gozdovih in zverinsko ubitih v taboriščih, je darovalo svoja življenja.

Po osvoboditvi so prebivalci tega predela slovenske zemlje združili moči, da bi dolina čimprej zaživela v svojem polnem razmahu. Porušeno so začeli obnavljati in graditi novo. Najlepši delovni dosežek v novi socialistični Jugoslaviji je novo delavsko mesto Velenje. Zrasle so tudi nove velike tovarne, močna termoelektrarna, globok izvozni jašek premogovnika, pa še nove ceste, otroška in športna igrišča, stanovanjska naselja, parki — kdo bi mogel vse naštet! To je sad delovnih ljudi, ki ustvarjajo in gradijo.

Osmi oktober — dan vpadu I. štajerskega bataljona v okupirano mesto na slovenskem, pa je tudi krajevni praznik mesta Soštanj. Po vojni to starodavno mesto ni doživelo velikega razmaha, vendar ni zaostajalo in so marsikaj uredili. V mestu so asfitali ulice,

obnovili pročelja stanovanjskih poslopij, uredili cestno razsvetljavo, vodovodno omrežje, obnovili šoli in letos zgradili pri šoli Biba Röck telovadnico solidarnosti. Vsega, kar bi domačini radi imeli, še niso postorili. Med želje in zahteve spada kulturni dom, urejene trgovine in gostišča in še druge komunalne potrebe. Z vztrajnostjo in ob pomoči delovnih organizacij ter občine bodo v Soštanju postopoma uredili še tiste pomanjkljivosti, ki prebivalce tega mesta tarejo. Omeniti velja, da sta v Soštanju zelo delavni organizacija socialistične zveze in krajevna skupnost, ki se trudita, da bi Soštanjčani imeli potrebne stvari.

Občani velenjske občine so letošnji praznik že začeli proslavljati. Včeraj popoldne so v Velenju odprli nov vrtec Gorenje. Danes, v petek 5. oktobra pa bo v knjižnici ob 16.30 otvoritev razstave občina Velenje v likovni upodobitvi, zatem bo rudarska godba pred domom kulture izvedla promenačni koncert, v dvorani pa se bo zbralo nad 400 članov na svečano sejo splošnega zbora občine Velenje.

Tu bodo podelili tudi letošnje Kajuhove nagrade. To veliko družbeno priznanje bodo dobili gasilsko društvo Velenje-mesto, rokometni klub iz Soštanjja in šaleški alpinistični odsek.

V soboto, 6. oktobra bodo pri šoli Biba Röck v Soštanju otvorili telovadnico solidarnosti, popoldne pa bo v Lajšah letalski miting. Ob 17. uri bodo v Velenju odprli novo proizvodno halo modnega salona komunalno obrtnega centra. Zvečer ob 20. uri bo Era priredila v domu kulture modno revijo in zabavni spored. Prikazali bodo 160 oblačil najboljših jugoslovanskih proizvajalcev. Ob spremljavi zabavnega ansambla Vokali iz Ljubljane bo pel Oto Pestner. Prireditelj pa bo vodil Toni Gašperšič. Soštanjška organizacija ZB NOV bo v nedeljo pripravila komemoracijo pri spomeniku talcev, popoldne ob 15. uri bodo otvorili otroško igrišče v Pesjem. Upokojenci iz tega kraja bodo razvili društveni prapor.

Občane vabijo, da pridejo na prireditev in počastijo praznik občine

VSA SKRB ČLOVEKU

Prav je, da se ob vsakoletnem praznovanju občinskega praznika spomnimo, kako smo v preteklem letu gospodarili in s kakšnimi delovnimi zmagami bomo najboljše počastili spomin desetih talcev iz Soštanjja in vseh drugih borcev padlih za svobodo.

Občina Velenje je v preteklem letu 1972 dosegla 25.876 din narodnega dohodka na prebivalca in se tako uvrstila med šest najbolj razvitih občin v Sloveniji. Gospodarstvo naše občine ima izrazito industrijski pečat. Industrija in rudarstvo ustvarjata 85 odstotkov družbenega bruto proizvoda občine. Ker tako stanje kaže na izrazito enostransko usmerjenost, se občinska družbena skupnost trudi, da bi z najrazličnejšimi posegi in ukrepi hitreje razvijala terciarni sektor. Tako je novoodprta blagovnica STANDARD s svojimi modernim izgledom in bogato založenostjo prispevala k odpravi teh neskladij in sorazmerno zmanjšala odliv kupne moči iz občine.

Srednjeročni razvojni načrt občine Velenje do leta 1980, ki je sedaj v javni razpravi, predvideva, da se bo delež terciarnih dejavnosti v strukturi gospodarstva povečal od 6,1 v letu 1972 na 10,2 odstotka v letu 1980. To pa pomeni, da bi se morale vse terciarne dejavnosti v naslednjih letih povečati za okoli 3,7-krat v primerjavi z letom 1972. Čeprav je v prihodnjih osmih letih pričakovati nekoliko počasnejšo gospodarsko rast, pa je vendarle pričakovati, da bomo ob sedanjih cenah dosegli okoli 78.480 din družbenega proizvoda na zaposlenega v gospodarstvu. S tem bi občina Velenje dosegla tisto gospodarsko razvitost, ki

jo imajo razvite dežele.

Predvidena ocena stopnje rasti produktivnosti kaže, da se bo delež osebnih dohodkov, zaposlenih v gospodarstvu v delitvi družbenega proizvoda nekoliko znižal, povečala pa se bo udeležba podjetniške akumulacije (za okoli 2,2-krat). Povečani osebni dohodek v letu 1980 naj bi znašal 3.364 din, kar pomeni, da bi se z ozirom na povprečni mesečni osebni dohodek v letu 1972 (2.018 din) povečal za 67 odstotkov.

Nadalje smo v srednjeročnem razvojnem načrtu posvetili posebno pozornost sedanji strukturi kadrov in potrebam po povečanem obsegu izobraževanja kadrov s srednjo strokovno in poklicno izobrazbo ter povečanju priliva kadrov z višjo in visoko izobrazbo. Zaskrbljujoč je podatek, da je v skupnem številu zaposlenih še vedno skoraj polovica brez ustrezne izobrazbe. V tem pogledu celo odstopamo od povprečja SR Slovenije, ki je nekoliko višji.

Leta 1980 bo imela naša občina približno 37.000 prebivalcev, kar pomeni, da bo prebivalstvo poraslo za 27 odstotkov. Tako smo planirali zato, ker je čas do leta 1980 sorazmerno kratek in ker predvidevamo, da bo število prebivalstva z ozirom na naravni in selitveni prirastek naraščalo približno za dobre 3 odstotke na leto, kar pa je le nekoliko več kot doslej.

Naša posebna skrb velja nadalje programski zasnovi graditve stanovanj in urbanizaciji razpoložljivega prostora. Ob popisu prebivalstva leta 1971 smo imeli 7.638 stanovanj in 28.977 prebivalcev. Ker znaša trenutni stanovanjski primanjkljaj okoli 850 stanovanj in ker se bo

prebivalstvo povečevalo letno za okoli 900 ljudi in če perpostavimo, da naj bi imelo vsako gospodinjstvo svoje stanovanje, potem bomo do konca leta 1976 potrebovali in morali zgraditi okoli 2.500 stanovanj oziroma 625 stanovanj letno. Med temi novimi stanovanji jih bo 8,3 odstotka solidarnostnih namenjenih za upokojenke in stare ljudi, udeležence NOV in nezaposlene uživalce invalidskih pravic.

Ker pa so za gradnjo stanovanj potrebna gradbena zemljišča, bo potrebno čimprej sprejeti generalni urbanistični program. Po dosedanjem osnutku tega plana in srednjeročnega programa stanovanjske izgradnje za obdobje 1973—1976 naj bi se družbeno blokovna gradnja izvajala na kompleksih Z₁ in Z₂ ter v soseski Gorica, kjer je možna tudi gradnja zasebnih hiš. Pretežno individualna gradnja pa bo možna še na kompleksih Pohrastnik v Soštanju, v Smartnem ob Paki in v Rečici ob Paki.

Stanovanjsko gospodarstvo se mora razvijati v okviru samoupravnih stanovanjske skupnosti, ki naj bo skupnost tistih delavcev in občanov, ki so neposredno zainteresirani za reševanje stanovanjske problematike. Le tako bomo dosegli najvišjo možno stopnjo organiziranosti stanovanjske izgradnje za naslednje štiriletno obdobje.

Ko smo se tako ob občinskem prazniku ponosno ozrli na prehojeno pot in z optimizmom zazrli v probleme, ki nas še čakajo, želimo vsem občanom čim lepše praznovanje in čimveč delovnih dosežkov.

PREDSEDNIK
Skupščine
občine Velenje
Nestl Žgank

OBVESTILO

Graditelje stanovanjskih hiš na zazidalnem okolišu Salek-Bevče obveščamo, da delamo elektro instalacije po konkurenčnih cenah.

Za predračun stroškov za posamezni tip gradnje se obrnite na prodajno službo Rudarskega šolskega centra Velenje, telefon 85-350.

Gostlinsko podjetje PAKA Velenje

bo prodalo po sklepu delavskega sveta naslednja uporabna osnovna sredstva:

- 116 stolov v skaju
- 25 stolov v usnju
- 45 stolov v blagu
- dva električna kotla po 150 litrov
- svetlobni napis »Samopostrežba«
- kombiniran električni plinski štedilnik v izmeri 98 x 49 x 82 cm
- kombiniran električni — plinski štedilnik v izmeri 258 x 120 x 84 cm, stenski
- kuhinjska napa za odvod pare v izmeri 372 x 117 x 120 cm

Interesenti družbenega sektorja si lahko osnovna sredstva ogledajo vsak dan od 8. do 13. ure.

Ce osnovna sredstva ne bomo prodali družbenem sektorju v petnajstih dneh od dneva objave, bomo pod enakimi pogoji prodali zasebnikom.

DOVOLJ PITNE VODE

V 23. številki tednika NAS CAS, ki je izšel dne 24. avgusta 1973, smo zaradi močne suše prepovedali uporabo pitne vode za škropljenje vrtov in zelenic, pranje avtomobilov, škropljenje cest itd.

Vse porabnike pitne vode obveščamo, da je zaradi deževja dovolj pitne vode, zato preklicujemo omejitev porabe vode za vse vrste potrošnje.

Komunalno obrtni center Velenje

Muzej revolucije Celje prireja od 3. do 17. oktobra 1973 v čast praznika občine Velenje

RAZSTAVO „KONCENTRACIJSKA TABORIŠČA 1941 - 1945“

Razstava je odprta v avli občinske skupščine Velenje vsak delavnik od 6. do 18. ure. Vabimo, da si ogledate razstavo v čim večjem številu.

Predsedstvo
občinskega odbora ZB NOV
Velenje

ANEKDOTA

NADZIRALI SO PREMOŽENJE

V Rovinju po vojni, kot v vseh istrskih obmorskih mestih, ni bilo kanalizacije. Seveda tudi nobenih angleških stranišč in še navadnih ne...

Svojo veliko in malo potrebo so občani opravliali v posebne posode, ki so jih potem žene nosile v mraku v morje. V mraku so tako marširale rovinjske gospodinje k tistem delu obale, ki je bil za odliv dišeče vsebine določen od občinske uprave.

In tam je bila prava, stroga in svojevrstna druž-

bena kontrola. Marsikatera gospodinja je zvedavo povpraševala drugo gospodinjico, od kod jim denar, da tako dobro jedo, ko spuščajo v morje za ribjo hrano tako mastne in dišeče iztrebke...

Cipli so bili te hrane veseli... in tudi kontrola je bila ostra in objektivna. Kmetje so se kontrole izognili, ker so imeli namesto posod hleve.

Sedaj seveda takšna kontrola ni več možna. Rovinjska vodovodna in kanalizacijska in je postal moderno in turistično mesto.

Svojevrsna družbena kontrola je le še spomin na stare čase in hvaležni predmet za anekdoto.

ISTRA IN SLOVENSKO PRIMORJE TRIDESET LET V NOVI JUGOSLAVIJI

Istra in Slovensko Primorje sta imeli važen zemljepisni in politični pomen v tem delu Evrope. Tu so se križali interesi Slovanov, Germanov in Romanov.

Romani so preko Ponojskih vrat šli v Podonavje. Germani pa so šli preko Istre k Jadranskemu morju in naprej na Sredozemlje.

Prav zaradi tega so bili ljudje v Istri in Slovenskem primorju v stalni borbi za svoj obstoj, kajti oba sosedata sta hotela ljudi na tem območju poravnati ali pa ponemčiti. Hrvati in Slovenci so se od nastitve v VI. stoletju morali otepati tuje fevdalne gospode. Istrskemu mirnemu kmetu so izstisnili zadnjo kapljico znoja. To je mirnega kmeta prisililo, da se je spuntal. Ze dve leti pred velikim kmečkim puntom Matije Gubca so v okolici Pazina leta 1571 dvignili veliki punt proti fevdalnim gospodin in z orožjem v roki zahtevali svoje pravice. Dvignilo se je dva tisoč tlačanih kmetov.

Stoletja so se Benečani in Avstrijci tepli za oblast na tem polotoku. 1797 so Benetke izgubile oblast in Avstrija je zavladala v Istri vse do 1918. leta.

Ze v devetnajstem stoletju se je vnela borba med Italijani, Hrvati in Slovenci proti težnjam buržoazije, da bi povežali Istro z matičnimi Benetkami. Nacionalna borba Hrvatov in Slovencev pa se je stopnjevala po revolucionarnem letu 1848.

Italijani niso izbirali sredstev, da bi ta del poitalijanili. Preko »Lege nazionale« so poskušali italijanizirati v šolah otroke Hrvatov in Slovencev. Ta lega je bila nekaj podobnega kot »Suedmarka« ali »Deutsches Schulvereln« na Stajerskem in Koroškem. Za protitež so Hrvati in Slovenci ustanovili »Družbo svetega Cirila in Metoda« in s sredstvi, ki so jih prek društva zbrali, zidali hrvatske in slovenske osnovne šole. Te šole so imele važno vlogo za obstanek slovenskega življa v Istri. S kakšnim entuziazmom so gradili šole istrski kmetje, naj pove tole: v hrvatski vasi MATERADE pri Bujah so malo pred prvo svetovno vojno gradili hrvatsko osnovno šolo. V začetku graditve šole so kmetje zarezali svojo roko in pokapljali svojo lastno kri na temeljne kamne svoje bodoče šole.

Težnja po združitvi južnih Slovanov v dvajsetem stoletju in balkanska vojna, sta dvignili nacionalno zavest v vsej Istri.

Zaradi mahinacij Italije z Antanto je na osnovi tajnih klavzul londonskega sporazuma 1915. leta italijanska vojska leta 1918 okupirala vso Istro in Slovensko primorje. S tem je napočilo obdobje, ki je bilo najtežje za slovenski življ v Istri.

Po podpisu premirja leta 1918, so Italijani že začeli zapirati slovenske in hrvatske narodnjake in jih konfinirati na Sardiniji. Poležaj Hrvatov in Slovencev se je iz dneva v dan slabšal, ker so fašisti praktično prevzeli oblast v Italiji. Ze 1923. leta so začeli italijančiti slovenska in hrvatska imena, a leta 1928 so tak nesramni postopek celo uzakonili. Z dekretom so spremenili proti volji prebivalstva 300.000 ljudem v tem predelu njihova prava slovenska imena. Tudi na cerkev so pritisnili in prepovedali uporabo slovenskih jezikov pri verskih obredih.

Napad na šolstvo je bil najhujši. Petstoletništrideset hrvatskih in slovenskih šol, ki so obstojale še leta 1918 — po letu 1924 ni imelo nobene perspektive več. Genetilijska reforma (Genetili je bil takrat prosvetni minister) je uvedla samo italijanski jezik v vse prve razrede osnovne šole. Se pred iztekom, predvidenim za likvi-

dacijo slovenskih in hrvatskih šol (4 do 5 let), so te šole izginile, ker so se pred tem rokom odpustili iz službe vse hrvatske in slovenske učiteljice.

Na tisoče slovenskih in hrvatskih prosvetarjev je iskalo delo po Italiji, a mnogi so bežali pred fašisti v Jugoslavijo. Tudi srednje šole je doletela podobna usoda. Takrat je razsajala španska bolezen in zaradi te epidemije so srednje šole pozaprl »samo začasno«, vendar jih pozneje niso nikdar več odprli. Tako zavedni Slovenci in Hrvati niso mogli šolati svojih otrok doma in so jih pošiljali v srednje šole v Jugoslavijo, dokler jim fašisti tudi tega niso prepovedali.

Poitalijanili so osnovne in srednje šole. Sedaj so bili na vrsti še otroški vrtci. Prek organizacije »Italia Redenta« so v otroške vrtce morali prisilno pošiljati Slovenci in Hrvati svoje malčke, kjer so jih potem fašistično vzgajali in jih včlanjevali v fašistično otroško organizacijo BALILLA.

Razpuščene so bile tudi vse prosvetno-kulturne organizacije in društva na Primorskem in v Istri. Teh je bilo čez štiristo! Slovenske in hrvatske knjige so sežigali na javnih mestih, kot hitlerjanci leta 1941 na Stajerskem. Leta 1919 so fašisti sežigali Delavski dom, 1920 pa Narodni dom v Trstu.

Mnogo uslužbencev slovenskega in hrvatskega nadporka so premeščali v notranjost Italije in s tem pripomogli raznarodovalni akciji. Italijanske uradnike pa so začeli priseljevati v te kraje.

Ko so prepovedali vse legalne organizacije med Slovenci in Hrvati, so bili naši ljudje prisiljeni organizirati ilegalne. Ena od teh je bila TIGR (Trst — Istria — Gorica — Rijeka). V tej tisočlanski organizaciji so pripravili velike akcije proti okupatorju: napadali so italijanske institucije od otroških vrtcev do šol. Najaktivnejši so bili med 1927. in 1929. letom. Napadli so tudi uredništvo lista »Il popolo di Trieste«, ki je bil najglasnejši fašistični hujšak v Trstu.

Takrat so Italijani obsodili na smrt Bidoveca, Marušića, Miloša in Valentića.

TIGR je delovala tudi v Hrvatski Istri. Med najaktivnejši je bil Vladimir GORTAN, ki so ga Italijani leta 1929 obsodili na smrt s streljanjem. Po njemu je dobila med drugo svetovno vojno ime tudi istrska partizanska brigada.

V tistem času so vsako leto prirejali specialna sojenja in na stotine rodoljubov je prišlo za rešetke. Samo 1940. leta so pozaprl 300 Slovencev in Hrvatov. Procese so prirejali s pravim rimskim pompom. Zadnji tak proces je bil 1941. leta v Trstu, kjer se je zagovarjalo sedemdeset obtožencev s profesorjem L. Cermeljem na čalu. Takrat je bilo obsojenih devet naših na smrt, od tega pet streljanih a štirje pomiloščeni. Ostali so dobili 97 let zapor.

Posledica italijanske aneksijske Istre in Slovenskega Primorja so bile katastrofalne. Poljedelstvo je bilo na psu. Narod, ki je bil pretežno kmečki, je bil na robu gospodarskega zloma. Iz teh krajev se je takrat izselilo 70.000 ljudi v Jugoslavijo, 30.000 v Ameriko in okoli 5000 v druge države po svetu. Tudi to je pomagalo zmanjševati nacionalni odpor.

Na to žalostno obdobje dela naše domovine večkrat pozabljamo. Dobro je, če si ob priložnostih, kot je trideseta obletnica definitivne osvoboditve teh bratskih pokrajin malo o budimo spomin.

Trpljenje tega ljudstva je formiralo močno nacionalno zavest, ki je zelo stimulatивно vplivala na čas

druge svetovne vojne in posebno na narodnoosvobodilno gibanje in borbo.

OBDODBJE NOB

Prvi partizani so se pojavili v okolici KASTVE — v tistem delu Istre, ki je mejila na Jugoslavijo in potem so se razširili v letu 1942 vse bolj v notranjost Istre, vse tja do obale.

Kapitulacija Jugoslavije je vsekakor za trenutek razočarala naše prebivalstvo v tem delu, vendar so njihove težnje za priključenje k matični deželi bile globoko zakoreninjene, tako da je Komunistična partija s svojo veliko politiko vseljudskega odpora vllila veliko upanja in dala edino perspektivo Istranom, da se dokončno otresejo italijanske fašistične okupacije.

Mnogi borci iz Istre, ki so bili po raznih partizanskih enotah po Dalmaciji in drugih krajih Hrvatske, so se postopoma vračali v svoje rojstne kraje in bili steber NOB. Med njimi je bil Ljubo Drndić, njegov brat dr. Ante Drndić, Josip Mates in drugi. Ze takrat so se osnovali mnogi narodni odbori in na terenu so se kmalu čete spreminjale v bataljone. NOB je bila leta 1942 široko razpredena po vsej Istri, leta 1943 na pomlad je bilo že na tisoče istrskih ljudi pod orožjem, ki so ozko sodelovali s slovenskimi in hrvatskimi partizani.

Po kapitulaciji Italije pa se je borba razrastla nad vsa pričakovanja. Saj je bilo v istrskih enotah kar 12.000 novincev! Vse italijanske enote so bile razorožene z izjemo enot v Pulj. Enote naše vojske so se takrat tudi dobro oborožile...

Ze pred kapitulacijo fašistične Italije so se formirali dve istrski brigadi in eden partizanski odred »Učka«. Te brigade in odredi so bili zelo pomembni ob kapitulaciji in pozneje v organizaciji 12.000 novincev v nove vojaške formacije.

Operativni štab za Istro je imel sedež v Pazinu. Prva brigada »Vladimir Gortan« je imela štab v Zminju. Druga brigada je imela štab v Buzetu. V Lupoglavu pa je bil štab odreda »Učka«. V KLANI je imel sedež Sušaksko-kastavski odred. Po vsej notranjosti Istre so bile komande mest in partizanske straže po vaseh. Takrat je bila Istro popolnoma partizanska. Fašisti so pobegnili tudi iz obalnih mest. Istro je prvič v svoji zgodovini zadihala svobodno. Priključenje matični deželi niso bile več sanje, temveč otipljiva stvarnost. Ta je bila že proklamirana v Pazinu 25. septembra 1943. leta...

Potem je prišel general ROMMEL, prosluli »Wuestenfuhrer« iz Afrike, ki naj bi v Istri pokazal, kaj v resnici zna, ker ga je že Montgomery naučil kozjih molitvic. Začela se je velika nemška ofenziva »Wolkenbruche«. Ta propadli »afriški« general naj bi reševal ono staro germansko težnjo k Jadrnu. Takoj so Istro vključili tudi administrativno v »Adria Kuestenland« — jadransko obalno področje, s posebnim režimom, kar seveda ni odgovarjalo maršalu Badogliu in novim italijanskim republikancem, ki si imeli še vedno v mislih svojo romansko varianto v smeri Podonavja.

Nemcem je bila Istro simpatična tudi zaradi boksa, ki ga je tu bilo mnogo in njihova vojna industrija je bila neobhodno potrebna. Za komandanta mesta Poreč, ki je bila glavna luka za prevoz boksa, so postavili aviatičarskega kapetana, ki je dobil osebno povelje od Hitlerja, da ima proste roke, samo da bo boksi v redu prihajal v Nemčijo. To povelje je kapetan spretno koristil in dočakal grenko smrt po

osvoboditvi, ki mu jo je odmeril istrski človek.

Seveda tudi istrska življenja je prišla prav takrat že sestradanemu nemškemu »herenfolklu«.

Z Nemci so prišli v Istro tudi ustaši. Prišli so v Pazin in poskušali nagovoriti Istrane za NDH. A ni šlo. Vsa Istro ni premogla niti enega ustaša. Poskusili so ustanoviti neke istrske domobrane — a tudi ni šlo.

V Istro so prišli celo četniki. To so bili kraljevi četniki, ki so prišli osvoboditi Istro, kjer naj bi se po njihovih izjavah izkrcalo »njegovo veličanstvo kralj Peter Karadjordjevič«. Kakor nam je znano, tudi četniki niso imeli sreče in še manj njegovo veličanstvo...

Tako so zadnje leto vojne imeli partizani opravka z Nemci, četniki, ustaši in seveda tudi z maršalom Badogliom. Maršal Badoglio je začel zbirati »zdrave« italijanske somišljenike. Ti naj bi pokazali, da je Istro že od nekdaj italijanska. Policijski aparat, karabinerji, financerji Mussolinijevega kova so se prijavili novemu nemškemu okupatorju. Vsi so se posebno borili proti sodelovanju Italijanov s Hrvati v Istri, ki je bilo takrat že prekaljeno v borbi proti fašizmu in se je v borbi proti nemškemu okupatorju še bolj utrdilo.

Takrat se je Istro še čvrsteje oprijela velike borbe za uresničitev svojih stoletnih sanj: svobodna v okrilju svoje domovine Jugoslavije. Tu je črpala svoje velike sile za poslednji boj proti nemškemu okupatorju.

Rommel je prišel s tanki, a Rommel je tudi odšel. Pobil je na stotine ljudi, zažgal več vasi, pa vendar ni uničil istrskega človeka in njegovo vero v boljše življenje. Zalostna statistika nemške ofenzive: 2.500 mrtvih, 1244 ranjenih in 422 interniranih. Zažganih hiš 1046.

»Svojega ne damo — tujeja nečemo,« je bila parola tistih časov in borba se je nadaljevala.

Nemci so spomladi 1944. leta še enkrat frontalno napadli Istro. Potem pa so se ponovno osnovali bataljoni, brigade in končno divizija. To je bil odgovor na vse ofenzive.

43. istrska divizija je leta 1945 osvobodila Tržič in Gorico. Od 1943. leta so istrske partizanske enote pobile blizu 7.000 sovražnih vojakov, ranile čez 4.000 in blizu 3.000 ujele. Zaplenile so ogromno vojnega materiala. V svojih akcijah so razbile 255 motornih vozil, 72 lokomotiv in skoraj 300 železniških vagonov.

Pri tem so imeli blizu 600 mrtvih in nekaj več ranjenih. V NOB je na tem polotoku sodelovalo 28.751 ljudi — Hrvatov, Slovencev in Italijanov. Padlo jih je 5000 in čez 21.000 so jih okupatorji odvedli v koncentracijska taborišča in na prisilno delo. Uničenih je bilo blizu 6.000 hiš.

Istro je dala pet narodnih herojev: Joakima Rakovca, Matteo Benussi-CIO, Vitomira Sirola-Pajo, Jožeta Surana in Mata Blazina. Po njih se sedaj imenujejo mnoge ulice in trgi po istrskih mestecih.

Ko sem iz Buj krenil proti Pazinu po gorskih cestah mimo Buzeta, Istrskih Toplic in klasičnemu istrskemu partizanskemu terenu, sem razmišljal o težavah, ki jih je Istro preživljala, in visoki ceni, ki jo je v svoji pestri zgodovini morala plačati, da se je končno pretolkila do svobode.

Istrski narod je ponosen na svojo borbeno tradicijo, posebno na to, da so morali Italijani fašiste uvažati, ker v Istri bi jih lahko prešel na prste. Avtohtono ljudstvo — tudi Italijani — so se složno borili proti silni kajti borba je bila razredna in prav zaradi tega tako uspešna.

VLADO VALENČAK

Ob mednarodnem tednu otroka

NAJ BO VSAK OTROK ZAŽELEN

Naslov je osnovna tema jugoslovanskega programa ob tednu otroka, katere vsebina je obrazložena v razglasu — zagotovimo ugodne razmere za rojstvo vsakega otroka, da bosta načrtovano in srečno materinstvo in odgovorno starševstvo z družbeno pomočjo zagotavljala sončno otroštvo in zdrav razvoj mladih.

Poziv svetovne organizacije UNICEF in svetovne zveze za zaščito otrok sta sprejela tudi konferenca za družbeno aktivnost žensk Jugoslavije in svet za vzgojo in zaščito otrok Jugoslavije. Svoje stališče sta strnila v naslednjem: vsakemu otroku v naši družbi je treba v skladu z njegovimi sposobnostmi dati enake možnosti za razvoj.

Septembra letos je bila v Ljubljani seja iniciativnega koordinacijskega odbora ob tednu otroka 1973 pri republiški konferenci SZDL. To je bil dogovor kako bi vsi občani in samoupravne interesne skupnosti zavzeto začeli z akcijo, da bi se že sprejeti in lepo napisani programi, ki predvidevajo večjo skrb za družino in otroka, tudi uresničili.

Da bi poskušali ugotoviti, kako je z uresničevanjem tega programa v občini Velenje smo se oglašili pri Mariji Lešnikovi, socialni delavki občine Velenje. Le-ta si je ob obliči svojega poklicnega dela, ki ga opravlja z vso ljubeznijo, vzela čas in konkretno povedala o razmerah v velenjski občini.

• NOVOOROJENČKI

Letna nataliteta v velenjski občini je povprečno okrog 450 novorojenčkov. V lanskem letu se je rodilo 479 otrok. Okrog 45 otrok se rodi izven zakona, kar znese približno 10 odstotkov. Ali je za teh 10 odstotkov sreča zagotovljena že ob rojstvu? Vprašanje očetovstva je urejeno že v 70 odstotkih, ostalih 30 pa se ureja še na sodišču ali pa se matere za tak način še niso odločile.

Drug problem »srečnega« otroštva pa so razveze. V lanskem letu je iz razvezanih zakonov pripadlo po odločitvi sodišča 45 otrok materam, dva pa očetoma. Ne smemo pa pozabiti žalostnega dejstva, da se število razvez iz leta v leto veča.

K problemu nezakonskih otrok in otrok iz razvezanih zakonov se bomo povrnili kdaj kasneje, saj ne moremo teh problemov, katerih žrtve so vedno otroci, poenostaviti in osvetliti v golih številkah in odstotkih.

• PREDŠOLSKI OTROCI

V občini Velenje obiskuje vzgojnovarstvene zavode 568 otrok. Od tega jih je v Soštanju 129, v Velenju pa 439 otrok. Z novim vzgojnovarstvenim zavodom, ki bo sprejel še 211 otrok pa se bo število otrok, ki redno obiskujejo vzgojnovarstvene zavode povečalo na 779 otrok. Ob novem vrtcu je na vsak način potrebno zapisati vzpodbudno gesto in razumevanje kolektiva tovarne Gorenje, ki je ta vrtec financirala. Posebnost tega vrtca bo v tem, da je tu planiran še poseben oddelek za dojenčke.

Nekako bi morda lahko vsaj približno ugotovili odstotek otrok, ki obiskujejo vzgojnovarstvene zavode. Če pomnožimo povprečno število novorojenčkov s pet, kar bi zneslo 2250 otrok, bi bilo to število otrok, ki bi imeli pravico — družba pa dolžnost nuditi jim — obiskovanje vzgojnovarstvenih zavodov. Tako bi končno lahko le zapisali, izraženo v odstotkih, da vzgojnovarstvene zavode v velenjski občini obiskuje skoraj 35 % otrok. Menimo, da je to že kar ugoden odstotek, ki pa nas na noben način ne sme uspraviti ampak nam mora biti vzpodbuda, da se številki današnjega odstotka zamenjata v mestnih vrednostih!

Zaradi prostorske stiske in pomanjkanja vzgojiteljev je torej še vedno veliko otrok brez organiziranega varstva. Prav zato je še posebej pohvalna zamisel vzgojnovarstvenih zavodov v naši občini, ki so z originalno zamisljo in veliko razumevanja tudi tem otrokom v popoldanskem času nudili vzgojno-izobraževalno delo. S to posebno obliko dela, ki so jo uvedli v lanskem letu, so zajeli 271 otrok. Tako so imeli ti otroci v drugem šolskem polletju 555 ur vzgojnega dela, za kar je bilo porabljenih 17.731,15 dinarjev. Ta oblika dela se je zelo obnesla in bo ostala tudi še v letošnjem šolskem letu.

• SKRB DRUŽBE ZA DRUŽINE Z NIZJIMI DOHODKI

Iz sredstev družbe se formirajo osebni dohodki osebja vzgojnovarstvenih zavodov, prav tako pa tudi del materialnih stroškov. Iz prispevkov staršev pa del materialnih stroškov, osebni dohodki varuš in del prehrane.

Prispevki staršev se ugotavljajo po posebni lestvici na podlagi mesečnega dohodka na člana družine. Spodnja meja je 400 din na družinskega člana — otrok takšne družine je deležen brezplačne oskrbe v vzgojnovarstvenem zavodu — zgornja meja pa je 1000 din na člana družine, kjer starši za oskrbo plačajo poln prispevek. Samo k doplačevanju k prispevkom staršem je bilo lani namenjenih 27.168,00 dinarjev družbenih sredstev.

• ŠOLSKI OTROCI

V lanskem šolskem letu je bilo v Velenju sedem oddelkov podaljšane bivanja, v katere je bilo vključenih 166 učencev. V te oddelke so bili sprejeti otroci, ki so bili tega bivanja najbolj potrebni. Kriteriji so bili izbrani na podlagi zaposlenosti staršev, pomoči v učenju in drugem. Na žalost se ni možno v te oddelke sprejeti vseh učencev, ki bi bili takšnega načina dela potrebni, za kar pa so objektivne težave v obliki kadrovskih težav in prostorske stiske.

Letos se ustanavlja oddelek podaljšane bivanja otrok tudi na podružnični šoli v Pesjem.

Za potrebe oddelkov podaljšane bivanja je bilo iz družbenih sredstev porabljenih 183.149,60 dinarjev.

Tudi vprašanje prehrane se ravna po osnovnem izhodišču: nobeden ne sme ostati brez malice! V občini prejema 109 otrok brezplačno malico, 331 pa jih plačuje polovično ceno. Tudi kosila prejema 55 otrok brezplačno, 47 pa s polovično ceno.

V lanskem šolskem letu je bilo za to porabljenih 108.856,05 din družbenih sredstev.

Iz sredstev otroškega varstva je bilo dodeljenih 15.000,00 din namensko za letovanje tistim otrokom, katerih starši v celoti ali delno niso zmogli plačila.

• KMEČKI OTROCI

Posebna skrb družbe je veljala tudi kmečkim otro-

kom. Poskrbljeno je bilo, da je bil 111 otrokom priznan dodatek 80,00 din mesečno. To so bili otroci tistih družin, katerih katastrski dohodek ni presegel 2.000,00 dinarjev, prav tako pa tudi tistim, kjer so bile razmere težje zaradi bolezni ali delovne nezmožnosti. V ta namen je bilo porabljenih 101.920,00 din v letu 1972 in sicer približno polovico iz občinskega proračuna, drugo polovico pa od republiške skupnosti otroškega varstva.

Ni dvoma, skrb naše družbe, naših ljudi, naše samoupravne skupnosti, naše občine, za naše otroke, za naše zanamce ni samo leporečje v programu spravljenem globoko v predalu — temveč je realnost, ki jo srečamo na vsakem koraku ob prizadevanju, da ta korak še povečamo, da bomo še večjemu številu otrok, da bomo vsem našim otrokom nudili vse tisto, kar v življenju in za življenje potrebujejo.

SPORED PRIREDITEV PRAZNIKA OBČINE VELENJE

• Petek, 5. oktobra

- 16.30: otvoritev razstave »občina Velenje v likovni upodobitvi« v knjižnici Velenje
- 17. uri: pred domom kulture promenadni koncert rudarske godbe na pihala
- 17.30: svečana seja splošnega zbora občine Velenje v dvorani velenjskega doma kulture

• Sobota, 6. oktobra

- 9.30: otvoritev telovadnice solidarnosti pri šoli Biba Röck v Soštanju
- 14.30: letalski miting na letališču v Lajšah pri Soštanju
- 17. uri: otvoritev proizvodne hale modnega salona KOC v Velenju
- 20. uri: v domu kulture Velenje modna revija z zabavnim sporedom, ki jo prireja ERA

• Nedelja, 7. oktobra

- 9.30: komemoracija pri spomeniku talcev v Soštanju
- 15. uri: v Pesju otvoritev otroškega igrišča in razvitje prapora društva upokojencev

Občane vabijo, da pridejo na prireditve in po-
častijo praznik občine Velenje.

Šalečani darovali kri

Gasilsko društvo Salek si je v delovnem programu za letošnji zadalo tudi nalogo, da bo organiziralo krvodajalsko akcijo za slovenjgriško bolnico. Akciji se je pridružil tudi krajevni odbor rdečega križa Salek. Prvega odvzema krvi, ki je bil konec avgusta, se je udeležilo 45 prebivalcev Saleka in Konovega, pretekli teden pa je kri darovalo 36 občanov, med njimi tudi 17 delavcev tovarne IGE. Kot je povedal predsednik gasilskega društva Salek bi se odvzema krvi udeležilo prav gotovo še več ljudi, če bi bil lahko odvzem v popoldanskem času in ne dopoldne, ko so nekateri v službi.

Med krvodajalci v Saleku pa smo opazili tudi Franca Oštirja in Alojza Špitala, ki sodita med tiste krvodajalce ne le v Saleku, ampak v velenjski občini, ki so doslej največkrat darovali kri. Francu Oštirju je bila to že trideseta krvodajalska akcija, Alojzu Špitalu pa osemindvajseta. »Vsako leto darujemo kri po dvakrat, večsah tudi po trikrat. Saj je že dolgo od tega, ko sem

spoznal, kako dragocena je kri za bolnega človeka. Bil je leta 1956, ko sem bil pri vojaki v Prizreru. Nekoga civilista je povozil kmečki voz, zato so nujno potrebovali kri. Bil sem med prvimi, ki so se odzvali pozivu zdravstvenih delavcev ter daroval kri. Takrat sem bil zelo ponosen, da sem tudi sam prispeval k temu, da so pone- srečencu rešili življenje. Obenem pa sem sklenil, da bom postal reden krvodajalec. Svojo obljubo sem držal ter odslej že 30-krat daroval kri. To številko pa bom prav gotovo še zelo povečal.« Tako je povedal krvodajalec Franc Oštir.

Mi pa naj dodamo le še to, da bi bilo na voljo veliko več krvi, če bi bili vsi vsaj malo tako humani kot so Franc Oštir in Alojz Špital ter drugi večkratni krvodajalci v občini.

Prinesite... elektrarne!

Takšni prošnji se lahko ugoti brez nekih posebnih težav. V Jožkar Olu, glavnem mestu Marijske avtonomne sovjetske socialistične republike (Povolžje), je zavod za proizvodnjo strojev, ki jih uporabljajo v lesni industriji. Ta zavod je začel proizvajati prenosne električne centrale tip »Družba-A«, ki so težke največ 26 kg. Ta elektrarna se lahko položi v zaboj ali nahrbtnik in prepelje tja, kjer ni stacionarnih virov električne energije. Ta mini elektrarna proizvaja 3-fazni tok, napetost je 230 voltov s frekvenco 200 hercov. Predvideno je, da takšna elektrarna funkcioniira pod prostim nebom in ne glede na vremenske pogoje. Kot gorivo uporablja zmes navadnega avtomobilskega bencina in olja v razmerju 15 proti 1.

CESTE SKORNO NE BODO ODPRLI

Zadnje neurje je močno poškodovalo novo cesto Skorno. Prizadevni prebivalci pokvarjeno cestišče niso mogli popraviti in zaradi tega napovedane otvoritve to nedeljo ne bo.

K nakupu vabi nova sodobna blagovnica

100 nagrad
kupcem

STANDARD V VELENJU

POPUST PRI PRODAJI GOSPODINJSKIH
STROJEV, KOLES IN MOTORJEV

Prvoborca pripovedujeta o napadu na okupirano

Tone Ulrih - Kristl

Pred nami je občinski praznik velenjske občine. Prav ta dan pred 32 leti je skupina partizanov prvič napadla Soštanj, kjer so imeli Nemci orožniško postajo, organiziran pa tudi Wehrmannschaft. Poleg tega je bilo v mestu precej oboroženih, Hitlerju naklonjenih domačinov, stražarjev v tovarni usnja. Ta akcija je bila z mnogimi drugimi po vsej naši domovini napoved okupatorju, da naši narodi — kot že tolikokrat v svoji zgodovini, ne bodo dovolili, da bi jih še tako močan sovražnik zaslužnil. Pa čeprav bo za svobodo treba darovati življenje. Med partizani, ki so v noči med 7. in 8. oktobrom jurišali v Soštanj, sta bila tudi prvoborca Tone Ulrih-Kristl in Lojze Ribič. Tone Ulrih je bil domačin iz Pesjega, Lojze Ribič pa je v Soštanj prišel iz Trbovelj. Čeprav s časom posamezni spomini zbledijo, nekaterih dogodkov ni mogoče nikoli pozabiti. S tem prepričanjem smo obiskali udeleženca prvega napada na Soštanj. Toneta Ulriha v Kamnici pri Mariboru, kjer živi kot upokojenec, Lojzeta Ribiča pa v pisarni v Soštanju.

»Res je, da se je čas že precej odmaknil,« je začel svojo pripoved Tone Ulrih-Kristl, »vendar se nekaterih dogodkov še precej dobro spominjam.

• PRIPRAVE ZA NAPAD

Vse partizane, ki smo sestavljali prvo šaleško partizansko skupino, so poklicali na Pohorje, kjer smo se pridružili Pohorski četi. V sestavi te čete smo doživeli svoj prvi resnejši ognjeni krst. 17. septembra se je Pohorska četa na Klopnem vrhu spopadla z veliko močnejšim sovražnikom. Iz tega spopada smo odšli kot

zmagovalci, Nemci pa so Pohorje razglasili za zaprto ozemlje. V tem boju je padel član naše šaleške partizanske skupine Franc Soklič-Brko, član kolektiva velenjskih rudarjev. Po tej akciji na Klopnem vrhu smo se umaknili nazaj v postojanko Pohorske čete pod Roglo, od koder smo krenili preko Savinjske doline na Graško goro. Tam se nismo dolgo zadrževali, ampak smo nadaljevali pot v Šaleško dolino, kjer smo nameravali obračunati z Detičkom, ki je bil daleč naokrog znan kot velik Hitlerjev agitator, v St. Janžu pa z domačinom, ki je izdal skupino šaleških partizanov. Ta skupina je šla čakati v zasedo konec avgusta nekega nemškega oficirja. Ker ga ni bilo, so se proti jutru umaknili na neki skedenj. Lastnik tega skednja pa jih je prijavil policiji, ki je skedenj obkolila ter jih napadla. Komaj so se rešili. In prav temu izdajalcu smo se nameravali maščevati. Našli smo ga doma, ga aretirali, zaradi nepazljivosti pa nam je ušel. Potem smo se umakali nazaj po Šaleški dolini. Prvo noč smo preživeli v Kožlju, drugo pa v Lokovici, kjer se je ponesreči obstrelili eden izmed naših tovarišev. Prenesli smo ga v Ležen, ki je bil že od vsega začetka naša postojanka. Tam mu je soštanjski zdravnik dr. Stane Medic očistil rano in ga zavezal.

V Ležnu smo dobili tudi sporočilo, naj se pripravimo za združitev z vsemi štajerskimi partizani. Medtem smo se iz Ležna umaknili na Graško goro in naprej na Grmado nad Plešivcem. Na Grmadi nas je obiskal tovariš Stefan, član pokrajinskega partijskega vodstva. Nekateri pravijo, da je prišel takrat med nas Dušan Kveder-Tomaž. Ta je bil takrat dejansko nekje na Koroškem. V okolici Raven. Jaz nobenega od teh tovarišev nisem srečal. Na Grmadi smo čakali na Savinjsko in Revirsko četo. Ti dve četi sta v začetku oktobra prispeli na rob Šaleške doline. Skupaj se z enim tovarišem sem bil določen, da z njimi vzpostavim vezo. Neke noči sva odšla z Graške gore v Velunjski graben in nato prek Gorice prispela v Penk. Naš spoznavni znak je bil skovikanje sove. Našli smo se na robu gozda. Revirske in savinjske partizane je vodil Jože Letonje-Golob. Pozneje je dobil partizansko ime Kmet. Poleg je bil tudi njegov brat, ki je kasneje padel kot komandir ene izmed čet Pohorskega bataljona, Lojze Ribič, Ludvig Zupanc in drugi. Ti dve skupini sem zatem vodil na Grmado, kjer smo se 4. ali 5. oktobra združili v prvi Pohorski bataljon.

Štajerski partizani pa se nismo zbrali na Grmadi le

• NAPAD

Priprave za napad so potekale v največji tajnosti. Večina nas je šele zadnji trenutek zvedela, zakaj se zbiramo. Veljalo je pač načelo: čim manj sprašuj, kaj ti čim manj veš, manj bo lahko povedal, če bi do česa prišlo. 7. oktobra je bilo že vse pripravljeno za napad. Govorilo se je, da bi bil napad ob obletnici oktobrske revolucije. Torej v noči med 6. in 7. oktobrom. Napad pa smo preložili na naslednjo noč, ker iz doline ni prišlo pravočasno obvestilo o morebitnih premikih Nemcev. Zato smo akcijo preložili na naslednjo noč. Tisto noč pa smo se pomaknili še bližje Soštanju, na gabsko stran Ležnja. V Ležnu smo dobili dokončne podatke ter naloge, ki jih bomo morali opraviti med napadom.

• RAZPOREDITEV SIL

Pohorci, tako so nas takrat imenovali, smo imeli puške, vsak je imel tudi bombo, poleg tega pa smo imeli še tri mitraljeze. Revirska in savinjska skupina pa sta imeli le puške. Mogoče je bila še kakšna bomba vmes. Naše vodstvo je ob pripravah na napad računalo tudi na to, da lahko Nemci posredujejo iz velenjske strani, ali pa morda iz Šmartnega ob Paki. Zato smo že pred pričetkom napada pripravili zasede. Ena je bila pri Kozlovem kozolcu v Družmirju. Ta naj bi sčistila morebitno pomoč iz Velenja. Drugi mitraljez smo postavili na spodnjo stran Soštanja. Ta skupina je varovala pred morebitno inter-

Alojz Ribič

Tudi Lojze Ribič je z veseljem privolil, da se bo kot že velikokrat doslej, še enkrat vrnil nazaj v mlada leta, ki so bila polna nevarnosti, gorja pa tudi veselja.

»Pred prihodom v Soštanj smo skupaj s Savinjsko četo izvedli napad na Zabukovico, ki pa ni v celoti uspel, ker so bili Nemci dan pred akcijo opozorjeni. Teden dni za tem smo prek pokrajinskega komiteja za Štajersko dobili ukaz, da mora celotna skupina (12 partizanov), ki jo je vodil komandant Knez Rudi-Silas iz Trbovelj, prispeti v Šaleško dolino. Iz Šentjurja v Taboru smo prek Savinjske doline krenili proti gori Oljki, kjer nas je pričakal Tone Ulrih-Kristl. Nekaj časa smo že hodili, ko smo se znašli na nekem hribu. Tedaj nismo vedeli, kako se imenuje, ker smo bili prvič v teh krajih. Zaradi varnostnih

razlogov pa tudi nismo bili seznanjeni z akcijo, ki nas je čakala v Soštanju. Pozneje sem zvedel, da smo se tisto jutro znašli na Grmadi. Na Grmadi je bila takrat že Pohorska četa. Kot posebnost moram omeniti, da smo bili Revirčani izredno presenečeni nad oborožitvijo Pohorske čete. Pohorci so imeli tri mitraljeze. To je bilo za nas izredno bogastvo, saj mi nismo imeli nobenega. Tiste mitraljeze smo takrat celo poljubljali. Obenem pa smo se veselili, da nam bo z mitraljezi veliko lažje v akcijah. Na Grmadi smo bili en dan in vse do poslednjega popoldneva pred akcijo nismo vedeli, da bomo napadli Soštanj. Zanj je vedelo samo ožje vojaško in politično vodstvo. Tovariš Jože Letonje-Golob, ki je bil komandant te akcije, Božo Mravljak in še nekaj drugih. Spominjam se, da

je bil okrog šestnajste ure zbor bataljona, na katerem nas je tovariš Golob seznanil z načrtom akcije: da bomo zvečer napadli Soštanj. Te novice smo se zelo razveselili, saj smo hoteli pokazati Nemcem, da niso gospodarji naše zemlje in da nikoli ne bodo. Zvečer smo se začeli spuščati proti Soštanju. Šli smo v koloni po eden. Potem so nas razdelili v posamezne skupine. Vsaka je imela določeno nalogo. Skupina, ki sem jo vodil, je morala zažgati žago v Soštanju. Glavnina bataljona pa naj bi napadla glavno vojaško postojanko v mestu ter obračunala z domačimi izdajalci, ki so bili tedaj zelo aktivni. Postojanke nismo mogli zasesti, smo jo pa onemogočili. Tudi Hitlerjancev nismo našli doma, ker so imeli prav tisti večer neko zborovanje v tedanjem sokolskem domu. Za to pa nismo vedeli.

Naša skupina je žago zažgala, vreči pa smo morali tudi bombo na hišo nekega Hitlerjanca poleg žage. Bombo smo sicer vrgli, vendar ni eksplodirala. Dobro se tudi še spominjam, da sem medtem, ko sem polival žago z bencinom, odložil pištolo. Ko sem šel iz žage in jo zažgal sem se spomnil, da sem jo pozabil. Brez nje pa se nisem smel vrniti v bataljon. S suknjičem, ki sem ga slekel, sem se pokril prek glave in skočil nazaj v ogenj ter na srečo še našel svoje dragoceno orožje. Pri tem sem se le rahlo opeknel po roki.

Med napadom, ki je trajal dve uri, smo bili absolutni gospodarji Soštanja. Nemce je naša akcija zelo presenetila. O napadu, ki se je začel okrog 23. ure, niso ničesar vedeli. Niti slutili niso, da bomo vpadli v mesto. Namen našega napada ni bil, da bi Soštanj osvobodili, ker je to bilo tedaj nemogoče spriti nemške moči. Nas pa je bilo tudi premalo. Hoteli smo dokazati, da Nemci niso gospodarji položaja na Spodnjem Štajerskem oziroma v Sloveniji. Obenem smo dajali veliko moralno moč ljudstvu za prebujanje narodne zavesti in nudenju odpora okupatorju. Po napadu smo se zbrali brez žrtev na Gorici ter krenili na Skorno, kjer je bilo veliko zavednih kmetov. Poskreti smo bili v gozdu, ker so nas Nemci iskali z letalom. Letalo, rekli smo mu štokrlja, je ves dan krožilo nad nami, vendar nas Nemci niso odkrili. Bili smo zelo previdni. Niti nismo ničesar kuhali. Šele zvečer nam je neki kmet potsregel z žganci in krompirjem, tako da smo se šele tedaj prvič najedli. S Skornega smo odšli na Dobrovlje, kjer je bil zbor I. štajerskega bataljona. Komandant Franc Rozman-Stane je tam bataljon prevzel od tovariša Jožeta Letonje-Goloba.

DALJE na naslednji strani

slovensko mesto

vencijo iz Smartnega ob Paki. To ni bila edina naloga te zasede. Morala je tudi minirati cestni most prek Pake v Penku ter s tem dati znak za začetek napada. Po opravljeni eksploziji pa se je morala prebiti do vrat orožniške postaje v Šoštanju ter z mitraljezom, ki ga je upravljala Angel Besednjak-Dom, blokirati Nemce v postaji. Zasedo smo postavili tudi pred stanovanjsko poslopje Agraria, kjer so živeli domačini, ki so bili naklonjeni Hitlerju. Menda so delali v Vošnjakovi tovarni usnja. Tako smo preprečili, da bi nas ti hitlerjanci morebiti ob našem napadu presenetili. Med napadom smo pretrgali tudi vse telefonske napeljave Šoštanja z drugimi kraji. Tako nas je za juriš v mesto od približno petdesetih ostalo le še osemnajst.

• NAPAD

Jurili smo z Goric mimo takratne meščanske šole ter zavili v center proti mostu pred tovarno usnja. Med jurišem smo kričali na vse grlo ter dajali komande v slovenskem, hrvaškem pa tudi nemškem jeziku. Zeleli smo vzbuditi vtis, da nas je kot listja in trave. Nemška povelja pa smo dajali zato, da bi sovražnik in domači izdajalci pomislili, da so celo Nemci med nami. Ko smo prišli v mesto, smo se razdelili, ker je bilo slišati povelja: bataljon na levo, bataljon na desno, četa naprej... Moja skupina je imela nalogo, da gre naprej po glavnem trgu ter poskuša ujeti gostilničarja Galofa. Druga skupina naj bi ujela peka Kajbo, masčevati pa smo se nameravali še šoštanj-skemu županu Hubertu Haukeju in staremu Gruberju iz Družmirja. Ob umiku pa tudi Vošnjakovega delavcu Klimentu.

Nobenega od teh plačan-

cev, razen Kajbe, nismo ujeli, ker so že prej pobegnili. Za Kajba pa smo menili, da nam zaradi visoke starosti ne more narediti kakšne škode, zato smo ga spustili. Med napadom smo zažgali tudi Haukejevo žago.

Kljub temu, da smo med akcijo po Šoštanju prepevali partizanske pesmi (tiste pač, ki smo jih takrat že poznali) ni bila za nami izstreljena nobena sovražnikova krogla. Skupil pa jo je šoštanski frizer Straus. Ta se je menda napada zelo prestrašil. Zato je hotel poiskati zavetje v orožniški postaji. Na pragu postaje pa je bil smrtno ranjen. Približno po dveh urah je začelo zvoniti v Smihelski cerkvi, to pa je bil znak za umik. Zbrali smo se na Goricah in z velikim veseljem ugotovili, da smo vsi. Z Gorice smo prek Penke nadaljevali pot na Skorno, kjer smo ostali ves dan. S tem je bila naša akcija v Šoštanju končana. Naša pota pa so potem šla naprej v nove akcije, čez Dobrovlje do Zabukovice...

• VELIK MORALNI USPEH

Cepprav nismo likvidirali domačih izdajalcev, je naša akcija doživela velik moralni učinek. Nemci med napadom sploh niso upali pokukati iz svojih skrivališč. Za nami so odšli brezuspešno šele naslednji dan. Iskali so nas celo z letali. Menili so, da nas je bilo kot listja in trave, ne pa le okrog petdeset. Novice o našem napadu pa niso preplavile le Štajerske, ampak so prišle tudi do slovenskih izseljencev v Srbijo. Seveda smo z nepričakovano in drzno akcijo zelo preplašili Nemce in njihove domače pomagače, na drugi strani pa še bolj okrepili narodno zavest našega naroda.

Gozdarji v Nemčiji in Franciji

Društvo inženirjev in tehnikov lesne industrije Celje je bilo ustanovljeno leta 1952. Pred dobrimi šestimi leti se je od matičnega društva odvojila večja skupina, ki je ustanovila društvo DIT »Glin Nazarje«. Le-to obsega področ-

Francoski gozdarji so tudi na delu v svečanih oblačilih

je vsega gozdarskega področja Gozdnega gospodarstva iz Nazarja in ima tudi člane v tem področju in sicer 16 iz Velenja (»Gorenje« in »Lesna« Šoštanj), 4 iz »Smreke« Gornji grad in 70 iz »GLIN« Nazarje.

Društvo je bilo ustanovljeno z namenom, da rešuje probleme v gozdarstvu in lesni industriji, da zbližuje strokovnjake s področja lesarstva, da organizira predavanja in strokovne ekskurzije in pomaga posameznim podjetjem pri uvajanju moderne tehnike. Pred kratkim je društvo organiziralo strokovno ekskurzijo v Nemčijo in Francijo. Člani — med njimi je bilo tudi 15 strokovnjakov iz Šaleške doline — so si ogledali sodobno tovarno za proizvodnjo kuhinjskega pohištva »Leicht« v Schwäbisch Gmündu v Nemčiji. V okolici francoskega mesta St. Mariomin so si udeleženci ogledali eksploatacijo gozda.

Pepi Miklavc

**Vsak petek
tednik
Naš čas**

ORGANIZACIJ ZB ŽAL NE MOREMO POMLADITI

Dvaintrideset let je že od tistega dne, ko je bilo leta 1941 v oktobru osvobodeno mesto Šoštanj, osvobodeno v srcu okupirane dežele, sredi tretjega rajha.

Raste že druga povojna generacija, saj so otroci rojeni med vojno danes že odrasli moške in žene. Žive še tudi tisti borci, ki so se kmalu po okupaciji uprli sovražnikom z orožjem v roki, toda vedno manj jih

je. Ne bo dolgo, ko bodo predstavljali najstarejše partizane in aktiviste le še tisti borci, ki so se vključili malo pozneje kot mladi fantje in dekleta, saj so že ti stari danes nad 45 let.

Žal iz leta v leto borci umirajo čedalje številneje. Posledice prestatih naporov in povojna izgradnja so jih izčrpale, niso več maldi in odporni. Družba sicer skrbi za njihovo zdravje bolj kot nekdanj, toda zamujeno je le težko nadoknaditi. V letu 1973 je žal samo v naši občini umrlo 44 članov Zveze borcev — število, ki nam da misliti.

V občini je včlanjenih v organizacijo 2140 članov ZB. Večji del so vsi aktivni. Delajo v raznih odborih in komisijah v združenju in na domačem terenu, vključeni so v organe samoupravljanja, najdemo jih povsod tam kamor so poklicani, skratka sodelujejo po svojih močeh in sposobnostih. Organizacija ima svoj program dela. Ima naloge razdeljene na

posamezne dejavnosti. Gre v korak s političnim programom in sodeluje v vseh akcijah splošno družbenega pomena v občini pa tudi navzven. Aktivne so prav vse komisije občinskega odbora zveze združenj borcev NOV: komisija za tradicije NOB, za materialna vprašanja borcev NOV, zgodovinska komisija, komisija za varstvo spomenikov, za interniranje, za vojaške vojne invalide in še

FILIP LESNJAK, predsednik občinskega odbora zveze združenj borcev NOV Velenje

druga telesa. Organizacija živi od proračuna skupščine občine in dotacije delovnih in drugih organizacij. Žal vsa ta sredstva za naše delo ne zadoščajo. Tudi pri našem delu čutimo pomanjkanje denarja, saj bi radi napravili še več, zlasti pri reševanju problemov zdravljenja borcev in daja-

nju izdatnejše pomoči ostarelim in bolnim članom. Mnogo smo za svoje članstvo že storili, radi bi kot rečeno še več. Reševali smo stanovanjske probleme članov z dodeljevanjem stanovanj, s kreditiranjem novogradenj in adaptacij. V ta namen je bilo v zadnjih letih razdeljenih preko 800 starih milijonov dinarjev. Tudi v prihodnje bomo še spremljali primere, kjer bo treba posredovati in pomagati.

Žal smo organizacija, ki izumira. Ne more se pomlajevati, prav zato mora naša skrb veljati tistim, ki so še med nami, jim pomagati in jim z družbeno pomočjo olajšati jesenska leta življenja. To naj bo

TUDI PRAZNIK DELOVNIH LJUDI

Praznik naše občine, ki je obenem tudi praznik vseh delovnih ljudi, praznujemo v času, ko je za nami mnogo uspešno opravljenega dela in pred nami še mnogo nalog, katere bomo morali s skupnimi močmi razreševati.

Obdobje stabilizacije našega gospodarstva je dalo nekatere pozitivne rezultate, vendar so ob tem nastajale vedno nove težave. Standard delovnih ljudi se je zniževal, nastajale so razne konfliktna situacije in povečevale socialne razlike. Občinski sindikalni svet je bil vseskozi tesno povezan s temi dogajanjmi in aktivno sodeloval pri razreševanju teh problemov, ter se zavzemal, da stabilizacijska prizadevanja ne priza-

plačila osebnih dohodkov, ki bodo zaradi pomanjkanja električne energije manjši.

Ena izmed akcij sindikata je prizadevanje, da se v vseh temeljnih organizacijah združenega dela organizirajo javne razprave o osnutku zvezne in republiške ustave, ter o urbanističnem in družbenoekonomskem razvoju občine Velenje do leta 1980. Osnutka ustave vsebuje ta tudi amandmajska določila iz leta 1971, to so takoimenovani »delavski amandmaji«, katere še nismo v celoti in v vseh organizacijah združenega dela uveljavili v prakso. Velik podarek smo dali tudi novemu delegatskemu sistemu, ki bo omogočal delavcem neposredno

njih je pravgotovo pravočasno načrtovanje. Dolgoročna razvojna politika v OZD in občine kot celote zagotavlja delavcem socialno varnost in pogojuje težnjo, da mora sleherna TOZD iti v korak s celotnim razvojem naše družbe.

Poleg omenjenih, je še mnogo drugih akcij, pri katerih je občinski sindikalni svet neposredno vključen. V tem času pripravljamo predlog družbenega dogovora o usklajevanju meril za delitev dohodka in osebnega dohodka na območju občine Velenje. Ravno na tem področju obstajajo med posameznimi OZD neupravičene razlike. Te razlike v večini primerov ne izhajajo iz večjega prizadevanja delovnih ljudi v določeni OZD, ampak zgolj pripadnost določeni OZD daje zaposlenim večje ali manjše ugodnosti.

Občinski sindikalni svet je mnenja in se obenem prizadeva, da je potrebno te razlike, ki niso odraz vloženega ali minulega dela vsaj zmanjšati, če se ne dajo odpraviti. Predlog tega teritorialnega družbenega dogovora predvideva usklajevanje o-

sebnih dohodkov posameznih kvalifikacijskih skupin in ostalih dohodkov. V bodoče bo občinski sindikalni svet pobudnik tudi za ostale samoupravne sporazume kot so socialnozdravstveno varstvo, kadrovske politike in druge želje, da zavestno odpravljamo neskladja med zaposlenimi v naši občini in tako zmanjšujemo socialne razlike, ki so prisotne.

Nekatere že omenjene akcije občinskega sindikalnega sveta izhajajo iz sklepov 4. konference ZSS. Sklepi te konference obvezujejo občinski sindikalni svet in vse OOS na vrsto nalog, katere bo potrebno v najkrajšem času realizirati. Pripravlja se reorganizacija sindikata v občini. Ustanovili bomo občinske sindikalne konference, ki bodo združevale sindikate OOS posameznih gospodarskih panog. Delegati bodo lahko problematiko delavcev neposredno prinašali na konferenco in tako bo zagotovljeno, da se bodo problemi delavcev v posameznih gospodarskih panogah ali družbeni službi hitreje in bolj učinkovito razreševali.

TEODOR JELEN, predsednik občinskega sindikalnega sveta Velenje

denejo preveč osebni standard delavcev.

V zadnjem obdobju je dejavnost občinskega sindikalnega sveta usmerjena predvsem k razreševanju aktualnih problemov, ki so prisotni. Ob nedavni elektroenergetski krizi je predsedstvo občinskega sindikalnega sveta skupaj s predsedniki osnovnih organizacij sindikata zavzelo jasna stališča in zahtevalo od ustreznih forumov temeljito analizo vzrokov, ki so pripeljali elektrogospodarstvo v takšno situacijo, v kateri bodo zopet glavno breme nosili delavci, ki so zaposleni v gospodarstvu, pa čeprav niso neposredno odgovorni. Sindikat je zahteval, da se breme porazdeli, da smo pri tem solidarni in da se mora enotno urediti glede iz-

odločanje ne le v temeljnih organizacijah združenega dela, ampak tudi v interesnih skupnostih, krajevnih skupnostih, v raznih skupščinah in drugod. Pri tem pa ugotavljamo, da imamo še vedno premalo evidentiranih možnih kandidatov za razne delegacije. Potrebno je, da v TOZD v najkrajšem času evidentirajo več kandidatov, če se to ne bo zgodilo, se postavlja vprašanje, kako bomo sestavili delegacije, ko bo ustava sprejeta in se bo moral delegatski sistem v popolnosti uresničiti. V TOZD so bile organizirane tudi razprave o urbanističnem in družbenoekonomskem razvoju občine v letu 1980. Razvojni program občine in posameznih OZD zavisi od različnih faktorjev; eden izmed

— Ti si najboljša in najplemenitejša mati, ki sem jih kdajkoli spoznal, je ponavljal in poljubljaj mater na čelo in roke, medtem ko so njej solze lile po obrazu.

— Ne, ne mati, nisem je pustil. Ali misliš, da bi lahko dovolil, da bi padla v roke kake tolepe? Ne, mati, nisem je pustil same in nisem se zmotil...

Tako je tisto noč po daljšem času odšel Tom zadovoljen spat. Pa tudi gospa Toms je bila videti bolj zadovoljna kot prejšnje dni. Srečna je bila, da ji je sin vse povedal in da je sedaj ne muči tista negotovost, ki jo je doslej tako mučila.

— Inšpektor Kannel je ukazal, naj missis Gringwotch takoj priplje k njemu ko pride, je dejal dežurni narednik policaj vratarju, ko je Ava prišla na policijo. Šele tedaj je zvedela, da je inšpektor.

Pravzaprav ji je že včeraj ugaljal s svojim prijetnim glasom in prijetnim odnosom. Če ne bi bilo tega, mu ne bi povedala ničesar več, kot tisto kar je bilo najnujnejše. Čeprav je čutila nekakšno povezanost s tem človekom, je vedela, da mu nikoli ne bo povedala najvažnejšega. Ni želela, da bi se policija vmešala v njene zadeve.

Takoj, ko je vstopila, se je vzdignil, jo ljubeznivo pozdravil, ji ponudil stol in toplo kavo. Začel ji je govoriti, da se boji za njo, da ji želi pomagati, da ji bo pomagal in podobno. Da bi pa lahko to naredil, je potrebno, in jo najvredneje prosi, da mu pove vse po pravici.

— Izvolite, vprašajte gospod inšpektor!

Že iz prvih vprašanj je uvidel, da ne govori iskreno. Ne samo kot inšpektorja, temveč tudi

kot človeka, je zaskrbelja ta njena upornost.

— Odgovorite mi, missis Gringwotch le na eno vprašanje, pravzaprav tri, pa upam, da bom zadovoljen.

Pokimala je z glavo in čakala, da jo bo vprašal.

— Zakaj ste prišli v naše mesto?

Zato, da bi se odpočila, pravzaprav umirila po smrti mojega otroka...

Po tem odgovoru je inšpektor pogledal v tla. Spoznala je, da ni zadovoljen z odgovorom in da ji ni verjel.

Vprašal jo je: — Zakaj ste se dopoldne in popoldne sprehajali vedno le po zadnjem pomoću našega pristanišča?

Uvidela je smotrnost in namen tega vprašanja. Morda zaradi tega, ker je samo trenutek, le trenutek premišljevala.

— To je najmirnejši del pristanišča. Uživam, ko gledam morje.

V zadnjem trenutku se je premagal, da je ni vprašal, zakaj se potem ni sprehajala po velikem parku, če tako rada opazuje morje.

— Kdo je streljal na tistega gangsterja, ki vas je napadel?...

— Tega ne vem, mu je mirno odgovorila.

Bilo ji je žal, da mu je morala odgovoriti tako. Oba sta molčala. Vedel je, da ne govori resnice, ona pa je čutila, da to ve. Bil je neprijeten trenutek za oba, ker sta razumela drug drugega, in ker bi si rada pomagala.

Inšpektor je spoznal, da na tak način ne bo izvedel ničesar. Kot izkušen policaj je skušal prikriti to svojo sumnjo z drugimi manj pomembnimi vprašanji, na katera mu je lahko povsem odkrito odgovarjala.

— Kako se piše ta vaša prijateljica?

— Jeni Ger.

OBRAČUN

Zdelo se ji je, da je opazila nekakšen sij v inšpektorjevih očeh. Zdelo se ji je, da je to ime znano temu policaju. Njen pogled je kazal, da je presenečena in da pričakuje kakšno inšpektorjevo opazko. Toda, dejal ni ničesar. Da je poznal njeno prijateljico, ji je bilo jasno, ko je dejal: — Zapadna avenija 315.

— Tako je, je potrdila. Izgleda, da poznate celo Ameriko inšpektor, je dodala. Občudujem vas.

Na to sploh ni reagiral. Z ničemer ni pokazal, od kod pozna njeno prijateljico, čeprav je kar iz rokava stresel njen naslov.

Prikazal se ji je podoba njene prijateljice.

Že dvakrat se je poročila in ločila. Sedaj je ponovno živela sama v svoji vili. Bila je popolno nasprotje Ave. Čeprav je bila taka, ji je

morala biti hvaležna, kajti razen hvaljenja, ki ga je morala poslušati, ji je Jeni obilo pomagala.

Zaradi vsega tega ji je Ava povedala, zakaj je prišla sem. Jeni se je najprej razveselila, ker je videla v tem lepo avanturo. Predlagala ji je, da gredo skupaj poskušati kompanijo, katere sedež je bil označen na Avinem listku. Razumljivo, naslov je bil napačen, lažen. V naznačeni ulici ta kompanija ni bila.

Kasneje, ko je Ava povsem slučajno našla novo sled, ni lotela mučiti svoje prijateljice, oziroma ni želela njene pomoči iz enakih razlogov, kot je odbila Tomovo pomoč in tudi pomoč policije.

Ponovno se ji je zdelo, da ji inšpektor Kannel čita z obraza, kaj se dogaja v njej in da ima enako mišljenje o njeni prijateljici kot ona.

Ko je Ava zapustila sobo, je inšpektor poklical nekega policaja, izključil magnetofon, ki je bil v njegovi mizi in mu izročil trak, na katerega je bil posnel ves razgovor z missis Gringwotch.

— Prosim vas, dajte to takoj prepisati, mu je dejal. Sam pa si je nataknil klobuk, oblekel plašč in zapustil sobo. Pred odhodom je dal dežurnemu naredniku nekaj kratkih navodil.

Ko je zapustila policijo, se je Ava odpravila na znani pomol newyorškega pristanišča, o katerem je govoril tudi inšpektor in na katerem je doživela tako razburljiv dogodek.

Začelo se je mračiti. Razmišljala je o razgovoru z inšpektorjem in njegovi prošnji, da naj se vedno obrne nanj, če bo potrebovala pomoč. To se je, razumljivo, nanašalo na morebitno pomoč, ki bi jo ji

rad nudi tudi mimo službene dolžnosti.

Ava je čutila, da jo nocoj nekdo skriva spremlja. Čutila je, da več kot dvojne oči skrivaj slede vsak njen korak. Kot da bi slutila oziroma videla, da so za ograjo, mimo katere je šla, skriti policaji. Pa tudi ljudje, ki so hodili po pomolu, so jo nekam čudno gledali...

— Spremeniti moram taktiko, moram jih premotiti, je govorila sama s seboj, kajti takole je vsak trud zaman. Danes mi sploh ni bilo potrebno iti sem. Vsaj začasno bi morala spremeniti kraj svojih sprehodov. Imam dosti časa. Do smrti bom hvaležna moji dobri prijateljici Jeni, ki mi je pomagala z denarjem. Res je, enako pomoč bi lahko dobila tudi od Toma... Toda tudi tako je dobro.

DALJE PRIHODNJIČ

Šele takrat, ko so Italijani začeli z vojnimi pohodi v Afriki in so se pojavile večje potrebe po prehrani je postala tudi Istra in njeno kmetijsko znanstvo. Takrat so se Italijani spet spomnili na Istro, ki so jo sicer vedno mačehovsko obravnavali. Da bi pridobili več obdelovalne zemlje so začeli izsuševati Čepičko polje, meliorirati Krapansko dolino, dolino Raše in spodnji tok reke Mirne. Začeli so uvažati v Istro umetno gnojilo in poljedelsko mehanizacijo. V Istri so povečali proizvodnjo žitaric, a proizvodnja vina in živine je neprestano upadala.

Da bi zmanjšali brezposelnost, ker je v Puli le malo delala ladjedelnica, so tam zgradili tobačno tovarno, ki je pa med drugo svetovno vojno pogorela. Zgradili so še cementarno v Puli in Koromačnu, ker ima Istra dovolj laporja.

Šele 1941. leta je ladjedelnica zopet zaživela, ker so Italijani začeli graditi manjše vojne ladje. V tem času in še nekaj let prej so začeli Italijani razvijati industrijo aluminija in so zaradi tega začeli z eksploatacijo boksita, ki ga je v Istri mnogo na področju Zminja, Pazina, Višnjana in Labina.

Turizem se takrat v Istri ni razvijal, ker je imela Italija dovolj turističnih objektov v Opatiji, Portorožu, na Brionih in na otoku Lošinj.

Za razliko od svojih prednikov Rimljanov, so Italijani zgradili asfaltno cesto Pula—Trst in tako ta predel povezali s severom in severozahodom. Ker tu ni bilo pitne vode so Italijani zgradili Istrski vodo-

ker ima Istra dovolj laporja. vod, ki ga še sedaj uporabljamo, vendar smo morali bistveno razširiti njegove zmogljivosti z ozirom na vse večje potrebe industrije in turizma.

Mogoče sem vas res malo daleč popeljal v zgodovino, vendar je bilo to nujno, ker sicer bi kot turist po Istri ne vedeli, od kod ta pestrost v arhitekturi, pesmi in prebivalstvu.

Za Istrski živelj je vsekakor najvažnejše obdobje med drugo svetovno vojno. Po propadu fašistične Italije je Istra, ki je bila v NOB že od 1941. leta, ukinila vso fašistično zakonodajo in ljudstvo je resnično prišlo in ljudstvo je prevzelo oblast. Na nekaterih območjih Istre so že med vojno kolektivno obdelovali zemljo. Leta 1944 so odpremili kompletno žetev iz Čepičkega polja v partizanske enote in še drugam, kjer je bila lakota. Med vojno so vse višje prehrane dajali partizanom. Na tisoče goved, stotine ton žita, vina, morske soli je odšlo k partizanskim enotam. Takrat hrane sploh niso prodajali. Za potrebe partizanov so kuhali morsko vodo in tako prišli do takrat tako dragocene soli. Vloga Istre je bila za hrvaško območje podobna vlogi naše Bele Krajine.

Vojna škoda je bila velika. Sovražnik je požgal cele vasi, kradel živino, selil kmete v

koncentracijska taborišča. Partizani so spet zaradi sovražnika razstrelili proge, mostove, ceste, telefonske in električne napeljave. Največ pa je sovražnik prizadejal škodo, ko se je umikal. Zavezniški bombniki so porušili velik del Pule, uničili so tobačno tovarno, dve tretjini ladjedelnice, rudnik Raša itd. Do 1947. leta je trajala velika borba za obnovo

Istre, ki je bila istočasno prepletena s politično borbo za priključitev Istre Jugoslaviji. Tega leta je bila vključena istrska ekonomika v petletni načrt. To je začetek tudi ekonomskega preporoda, ki je v razmahu šele zadnjih petnajst let, čeprav letos slavimo že tridesetletnico priključitve Istre Jugoslaviji. Glavna prslava tega velikega dogodka je bila 30. septembra v Bujah, kjer je slavila Hrvatska in slovensko Primorje skupen praznik.

Obalna Istra se je posvetila v prvi vrsti turizmu, medtem ko se v notranjosti razvija poljedelstvo in industrija.

POLJEDELSTVO

Po agrarni reformi je dobilo zemljo v Istri 1124 družin, in to 5942 hektarjev. Posebej je 1987 dminarjev dobilo 1763 hektarjev zemlje. Kmečke zadruge in poljedelski kombinati pa so dobili 7125 hektarjev.

Družbeni sektor danes daje 70 % viškov pšenice, 60 % povrtnin, 35 % grozdja, 20 % sadja in 15 % mesa. Iz tega vidimo, da je kmet še vedno glavni proizvajalec mesa, vina in sadja v prvih letih po vojni. Pozneje pa nastajajo velike vinske kleti, ki imajo svoje plantaže a tudi odkupujejo vse grozdje od kmetov in ga predelujejo v vino. V Umagu imajo prostora za 440 vagonov, v Pazinu za 220 vagonov a v Vodnjanu za 50 vagonov.

V Motovunu in Porečini so veliki nasadi lešnikov a v Bujštini ogromni nasadi breskev in tudi v Rovinju, Puli in Labinu.

Vsa Istra, a posebno obalna, proizvaja na tisoče ton čebule, ki je zelo aromatična. Letos je bil pridelek zelo velik, vendar so ga kmetje morali dati izpod cene, ker bi se jim pokvaril. Po pripovedovanju novogorjskega kmeta je bila cena manjša od dinarja za kilogram. Medtem ko se Istra duši v čebuli, pa naši uvozniki uvažajo čebulo iz tujine.

Z uvažanjem mehanizacije stalno pada število goveda. To je tisto lepo sivo istrsko govedo s tipičnimi dolgimi rogovi, ki je kot simbol Istre ovekočen v mnogih delih naših likovnih umetnikov. »Paskvale«, lahki traktor iz Italije je resno spodjedel tla istrskemu volu, ki praktično izumira. To je po tradiciji tudi najbolj priljubljeno meso tržačanov, ki se vedno prihajajo, posebno ob sobotah, v Istro po meso — seveda tudi zaradi nižje cene kot v Italiji.

DALJE PRIHODNJIČ

Požari ne nastanejo sami

Ne podcenjujte požarne nevarnosti. Raje se čimprej lotite požarnovarnostnih ukrepov! Nepoučenost, malomarnost, pozabljivost in nered so najštevilnejši vzroki požarov! Gasilska organizacija vam je vedno pripravljena pomagati! Takšna in podobna gesla so pred dnevi preplavila velenjsko občino. Pretekli teden je bil teden požarne varnosti. Prav o tem smo se pogovarjali z nekaterimi gasilci, dotaknili pa smo se tudi problemov, ki jih najbolj ovirajo, da bi lahko bili v posameznih akcijah še bolj učinkoviti.

EGIDIJ PETRETIĆ, po veljnik občinske gasilske zveze: Vsako leto zadnji teden v septem-

bru je teden požarne varnosti, ki je vedno posvečen varnostnim ukrepom v drugi gospodarski panogi. Letos je v ospredju lesna industrija. V tem tednu je vseh 14 društev naše občine napravilo delovne načrte do konca leta. V samem tednu požarne varnosti pa so društva uredila okolico svojega doma, očistila opremo, orodje in prostore. V programu so imeli tudi razna predavanja in vaje operative. Žal letos ni ostalo le pri vajah, saj so bili zaradi poplav nekateri gasilci po ves dan v akciji. Imeli pa smo tudi večji požar v Cirkovcah.

BRANKO REDNAK,

tajnik škalskih gasilcev: Naše društvo je v tednu požarne varnosti name-ravalo organizirati dve mokri vaji — v Hrastovcu in Cirkovcah — z gašenjem namišljenih požarov. Zeleli smo ugotoviti, koliko časa preteče od sporočila, da je izbruhnil požar do omejitve oziroma njegove zadušitve. V Hrastovcu smo vajo uspešno opravili, za Cirkovce pa niti pomislili nismo, da bo potekala v takšnih okoliščinah. V petek popoldne je zajel v tem kraju velik požar gospodarske poslopje kmeta Jerom-lja. Naši gasilci so bili na kraju požara še drugi dan. Ta požar pa je

znova pokazal, da naš predel nujno potrebuje telefon, saj bi bili v tem primeru veliko hitreje obveščeni.

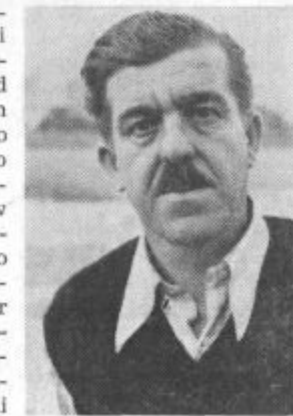

RAFKO GORŠEK, predsednik gasilskega društva Šalek: vsak dan smo se sestajali pred gasilskim domom, vmes pa smo imeli praktične vaje. Organizirali smo tudi krvodajalsko akcijo, ki se je udeležilo veliko gasilcev. Opravili smo več požarnovarnostnih pregledov na gospodarskih poslopih v Šaleku. Kot mnogi drugi pa smo se tudi mi morali spopasti z vodno stihijo.

STANKO HUDALES,

predsednik GD Velenje mesto: Tudi mi smo uredili prostore v gasilskem domu in nalepili reklamne letake o varnostnih ukrepih pred nastankom požarov in nesreč. Prav tako smo organizirali strokovno ekskurzijo članov z ogledom večjih objektov v mestu, na sejo operativnega štaba pa smo povabili vse naše šoferje ter jih testirali. Sicer pa je tudi pri nas letošnji teden potekal drugače kot druga leta. Zaradi poplav smo morali

biti v stalni pripravljenosti.

Tako so pripovedovali o tednu požarne varnosti gasilci velenjske občine. Zaradi poplav pa je letošnji teden zahteval od njih veliko napora in požrtovalnosti, toda kot vedno, gasilci tudi tokrat niso odrekli.

DELAVSKE ŠPORTNE IGRE

Termoelektrarna v plavanju — rudnik v atletiki

V nadaljevanju tekmovalcev v okviru delavskih športnih iger za leto 1973, ki jih organizira komisija za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu Velenje, so izvedli tekmovalstvo v plavanju in atletiki.

V šoštanjskem bazenu je nastopilo 36 tekmovalcev iz sedmih delovnih organizacij. Najboljši so bili plavalci Termoelektrarne Šoštanj, ki so osvojili ekipno zmago pred RLV. Med sedmimi ženskami jih je bilo največ iz Komunalno obrtnega centra Velenje.

Ženske: 33 m — 1. Branka Kostanjšek (TUS) 29,0, 2. Nataša Leskovar (KOC) 33,0, 3. Maja Menih (SSZD) 36,8, 4. Zdenka Borovnik (KOC) 37,0, 5. Marija Friškovec (KOC) 38,8.

BORBENOST PREMALO ZA ZMAGO

V 6. kolu so Šmarčani gostovali v Kidričevem in izgubili z moštvom Aluminija z rezultatom 5:3 (3:2).

To je že četrti poraz Šmartnega v tekmovalstvu SNL. Tudi topot so Šmarčani igrali borbeno in pošteno, a na koncu je bil v prvem delu igre enakovredni do-

Stafeta 3 × 33 m: 1. KOC (Velenje) 2:06,6.

Moški 33 m prsno: 1. Vojko Kosem (TGO) 24,7, 2. Mirolj Jenko (TES) 25,2, 3. Anton Sajko (RSC) 25,4, 4. Marjan Gaberšek (KOC) 26,8, 5. Peter Krajnc (SSZD) 28,1.

33 m kravl: 1. Rajko Flis (TES) 18,0, 2. Marjan Tratnik (RLV) 20,0, 3. Ivan Miklavžina (TES) 20,2, 4. Iztok Holeshek (RLV) 20,4, 5. Brane Kajzer (TGO) 20,5.

Stafeta 4 × 33 m: 1. TES, 2. RLV, 3. RSC, 4. TGO, 5. KOC.

Ekipno: 1. Termoelektrarna Šoštanj 1:23,2, 2. Rudnik lignita Velenje 1:25,2, 3. Rudarski šolski center Velenje 1:30,6, 4. TGO Gorenje Velenje 1:35,2, 5. Komunalno obrtni center Velenje 1:35,8.

Na stadionu ob jezeru pa je bilo tekmovalstvo v atletskem troboju (tek 100 m, skok v daljavo in met kroglice). Sodelovalo je 17 atletov iz sedmih delovnih organizacij. Zmagovalec med posamezniki je bil Ljode Bole termoelektrarna Šoštanj.

Ekipno zmago so osvojili atleti RLV (Obal in Pungartnik).

Rezultati — posamezno: 1. Ljode Bole (TES) 1630, 2. Ivan Pungartnik (RLV) 1611, 3. Stefan Obal (RLV) 1566, 4. Karel Koželj (RLV) 1506, 5. Matjaž Klemenčič (RSC) 174, 6. Janez Ramšak (OS MPT) 1274 itd.

Ekipno: 1. Rudnik lignita Velenje 3167, 2. Termoelektrarna Šoštanj 2799, 3. Rudarski šolski center Velenje 2595, 4. TGO Gorenje 1965.

sta dosegla Hribernik in Lakner dva.

Igrali pa so v sestavi: I. Podgoršek, Napotnik (Sitar), Pokleka, Hribernik, F. Podgoršek, A. Podgoršek (Omladič), Kač, Prašnikar, Lakner, Topčič, Kompan.

Na lestvici vodi Slavija iz Ljubljane z 9 točkami, Šmarčani so 13. s tremi točkami.

segli izdatno zmago.

V moštvu Šoštanja se precej pozna odsotnost Stefana Kaca, ki zaradi poškodbe roke ne more igrati.

Gole so dosegli: Prašnikar in Vačovnik 4, Metličar 2, Klemenčič, Požun, Hajsek po enega.

skupaj. Za treninge na ledu bo nujno potrebno, da bodo vadili vsi skupaj, saj bodo le tako na treningu dosegli potrebno kolektivno igro za prvenstvene tekme.

Odbor si bo prizadeval, da bodo igralci imeli vse pogoje za vadbo in tekme, kajti le na ta način bodo lahko opravičili nastope v tem zahtevnem tekmovalstvu.

Novem Sadu proti domačinom. Dvoboj se je končal z zmago domačinov z rezultatom 8:6.

Točke za Velenjčane so dosegli: Benčina 195, Sušek 220 in Melanšek 210 kg.

V naslednjem kolu 21. oktobra se bodo Velenjčani doma pomerili z Metalcem.

denik, druga ekipa je bila peta (Grošel, Čajič, Breznik).

Med posamezniki so se Velenjčani uvrstili na naslednja mesta: 6. Balek, 7. Koselj, 10. Vedenik, 21. Grošel, 22. Čajič, 26. Breznik.

ŠTAFETA VELENJA NAJBOLJŠA

Na stadionu v Velenju je bilo pred dnevi republiško prvenstvo v štafetah 4 × 1500 m za mladince in 3 × 800 m za mladinke. Sodelovali so le štirje klubi.

Pri mladincih je bila huda borba med štafeto

Olimpije in Velenjem. Vse do zadnje predaje, ko je za Velenje teklen Edo Hojan so Ljubljanci vodili s 150 metri prednosti. Hojan je z odličnim tekom uspel nadoknaditi razliko in prvi pritekel v cilj. Pri

DRUGI PORAZ

Rudar je v Slovenskih Konjicah ostal praznih rok. Kar s 3:0 jih je premagalo domače moštvo Dravinja.

Velenjčanom ne kaže dobro, saj igrajo zelo nestanovitno. V gosteh so dvakrat izgubili, na domačem

STRELCI V FINALU

V Celju je bilo polfinalno tekmovalstvo z malokalibrsko puško za leto 1973. Tekmovalo je 8 ekip. Velenjčani so bili drugi in so se poleg strelcev iz Celja uvrstili na republiški finale.

lenjčani so bili drugi in so se poleg strelcev iz Celja uvrstili na republiški finale.

ELEKTRA ZMAGUJE

Košarkarji Elektre so na domačem igrišču nepremagljivi. To so ponovno dokazali na zadnji prvenstveni tekmi, ko so pre-

magali Kroj iz Škofje Loke z rezultatom 76:60 (43:28).

Šoštanjčani so igrali zelo učinkovito, predvsem so se izkazali z dobrimi skoki

ŠMARČANKE DOHITELE

V drugem kolu občinske rokometne lige so bili dosegli naslednji rezultati: MP Toledo (Vel.) — B. Röck (Šošt.) 2:3, J. L.

Kmet (Šmartno) — A. Aškerc (Vel.) II. 2:0, G. Silih (Vel.) — A. Aškerc (Vel.) I. 8:3.

Na lestvici vodi SSD

KOREKTIVNA GIMNASTIKA

Učitelji telesne vzgoje že vrsto let ugotavljamo, da je vedno več učencev, zlasti učenk, ki so oproščeni pouka telesne vzgoje. Na osnovni šoli Gustava Šilaha je že pred leti bilo na višji stopnji 24,4 odstotkov deklet s potrdilom, da niso sposobne za normalni pouk

telesne vzgoje. Prav to me je spodbudilo, da sem v SSD organizirala sekcijo za korektivno gimnastiko, ki jo vodi fizioterapevtka Vida Zolnir iz zdravstvenega doma Velenje.

Kaže, da je zdravstvena služba poopravila kriterij in letos ni veliko učenk opro-

dekletih so bile najboljše atletinje Raven na Koroškem pred domačinkami.

Rezultati:

Mladinci 4 × 1500 m: 1. Velenje (Bojan in Boris Britovšek, Zvone Hižar, Edo Hojan) 17:17,5; 2. Olimpija 17:17,7; 3. Ptuj, 4. Ravne na Koroškem.

Mladinke 3 × 800 m: 1. Ravne 7:38,3; 2. Velenje 7:48,5.

igrišču pa so dosegli eno zmago in dva neodločena rezultata.

Na lestvici vodi moštvo Brežic s sedmimi točkami, Rudar pa je 10. s štirimi točkami.

Rezultati — ekipno: 1. Celje 2176, 2. Velenje 2084, 3. Slovenske Konjice 2018. Posamezniki: Jeran (Celje) 499, 3. Dušan Perhač (Velenje) 457, 4. Karel Gril (Velenje) 443.

pod nasprotnikovim košem. Največ košev so dosegli Polovšak 28, Koren in Kristan po 14 in Petek 8.

Elektra je na lestvici I. slovenske lige »B« z 20 točkami na 5. mestu.

osnovne šole Gustava Šilaha Velenje s štirimi točkami, kolikor jih ima tudi SSD osnovne šole J. L. Kmeta iz Šmartnega ob Paki.

ščenih telovadbe. Zato vabimo k sodelovanju oproščene učence iz drugih šol, tudi iz gimnazije in RSC. Za korektivno gimnastiko je na voljo telovadnica osnovne šole Gustava Šilaha, vsakih 14 dni od 16. do 17,15 ure.

Prva vadba je bila 13. septembra.

Metka Pocajt

ZNOVA SLABA IGRA

Šoštanjčani so se s težavo upirali razigranim rokometašem Varteksa iz Varazdina, ki so zmagali z rezultatom 25:13 (9:5).

Visok poraz Šoštanjčanov gre predvsem na ra-

mačinom. Dvakrat so rezultat izenačili, najprej na 1:1, nato pa še na 2:2. Do odmora so domačini povedli s 3:2. V drugem delu so bili domačini boljši in dosegli še dva gola. Malo pred koncem je Lakner dosegel tretji gol za Šmartno in tako ublažil poraz. Gole

HOKEJISTI SE PRIPRAVLJAJO

Hokejisti »Gorenja«, ki so lansko leto osvojili naslov republiškega prvaka, so si priborili mesto v tekmovalstvu II. zvezne lige. V tem tekmovalstvu sodelujejo moštva Kranjske gore, Triglava iz Kranja, Mladost iz Zagreba, JNA Sisak in Gorenje iz Velenja.

Prvenstvo se prične 25. novembra. Moštvo Gorenja pa igra prvo tekmo na domačem terenu 2. decembra z Mladostjo.

Igralci so že pričeli s kondicijskimi pripravami. Imajo pa težave, saj nekateri delajo v treh izmenah, tako le redko pridejo vsi

Državni rekord Melanška

Velenjska dvigalca uteži Franc Melanšek in Bogdan Adamič sta nastopila kot člana slovenske reprezentance v Celovcu na troboju Slovenija, Koroška in Julijska Krajina.

Zmagala je reprezentanca Slovenije. Franc Melanšek

pa je ob tej priliki dosegel nov državni rekord v sunku 170 kg, v biatlonu pa 290 kg. Zelo dober rezultat je dosegel tudi Adamič 230 kg.

V nadaljevanju I. zvezne lige v dviganju uteži je velenjski Rudar nastopil v

POKAL VELENJČANOM

Najboljši dolgoprogaši iz Jugoslavije so se zbrali na prvem spominskem »teku osvoboditve« v Lubregu pri Varaždinu. Sodelovalo je 48

tekačev, med njimi tudi 6 Velenjčanov, ki so dosegli ekipno zmago in osvojili lep pokal. Za prvo ekipo so tekli Balek, Koselj in Ve-

ŠPORT V RUDNIŠKEM SAMSKEM DOMU

Stanovaleci samskega doma RLV skrbijo tudi za športno rekreacijo v prostem času. Ustanovili so več športnih sekcij. Najbolj aktivni so v no-

gometu in šahu. Udeležili so se turnirja v malem nogometu v Topolšici in osvojili drugo mesto. Veliko zanimanje je za šah. Na domačem prvenstvu je

INVALIDI TEKMOVALI

Sportna sekcija združenja telesnih invalidov občine Velenje prireja tekmovalstvo v različnih športnih panogah. Naj prej so se pomerili v kegljanju (2 × 50 lučajev). Rezultati: 1. F. Komljenović 409, 2.

B. Komljenović 379, 3. Mujaga Družić 363, 4. Ante Skefić 360, 5. Hinko Mraz 359, 6. Dominik Pušnik 320, itd. Tekmovali bodo še v streljanju z zračno puško, v šahu, namiznem tenisu in plavanju.

TRETJI NEODLOČEN IZID

Rokometašice Gorenja so v Polju pri Ljubljani igrala neodločeno 16:16 (10:9) ki so bile v prvem delu boljše. V nadaljevanju pa so Velenjčanke prevzele pobodo in rezultat obrnile v svojo korist. V zadnjih minutah so domačinke izenačile in tako osvojile točko.

Gole so dosegle: Vrdoljak 5, Zavolovšek 3, Verdev, Hojan, Leskovšek 2, Zottl in Mravljak po enega.

Lestvica:

1. Slovan	5	5	0	0	87:32	10
2. Borec	5	3	2	0	83:50	8
3. Gorenje	5	2	3	0	68:51	7
4. Koper	5	3	1	1	59:47	7
5. Izola	5	3	0	2	46:64	6
6. Steklar	5	2	1	2	43:39	5
7. Usnjar	5	1	1	3	50:57	3
8. ETA	5	1	0	4	41:66	2
9. Dobravlj	5	1	0	4	32:58	2
10. Črno-melj	5	0	0	5	36:74	0

URAR IN ZLATAR MARTIN PIREČNIK Velenje

obvešča cenjene stranke, da smo se preselili v nov lokal na Prešernovo cesti 9.

Opravljam vse urarske in zlatarske storitve z 1-LETNO GARANCIJO. Se naprej vam jamčimo kvaliteto dela!

MALI oglasi

• ODDAM OGREVANO IN OPREMLJENO SOBO, eni ali dvema ženskama. Pomoč pri varstvu otroka na vsakih štirinajst dni. Naslov v uredništvu lista.

• VAJENCA za izučitev instalaterja centralne kurjave, sprejem takoj. Franc Zdravce, Jenkova 9, Velenje.

20 let

STAROST	20 let
ZNAČAJ	dinamičen
RAZVOJ	strm, enkratni
KONSTITUCIJA	zdrav kolektiv z več kot 10.000 samoupravljalci in nad 500 strokovnjaki
DELOVNA POVRŠINA	nad 400.000 kvadratnih metrov
STRANKE	tisoče podjetij v industriji, kmetijstvu, prometu, milijoni gospodinjstev
IZVOZ	na vseh pet kontinentov
POSEBNI ZNAKI	kakovost
IME	ZP GORENJE
ZNAK	plamen

**OB PRAZNIKU OBČINE VELENJE
ČESTITAMO VSEM DELOVNIM LJUDEM**

**SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE
»VEGRAD«
VELENJE**

Vsem poslovnim prijateljem,
delovnim ljudem in
občanom

**čestitamo za praznik
občine Velenje**

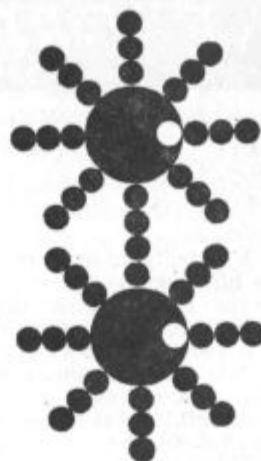
**POSEBNO
OPOZORILO!**

Od 13. do 15. oktobra predvajamo ameriški
barvni film

V VRTINCU

REDNI KINO VELENJE

- Petek, 5. 10. ob 17.30, sobota, 6. 10. in nedelja, 7. 10. ob 17.30 in 19.30, ameriški barvni film **TARZAN BRANI DŽUNGLO**.
- Torek, 9. 10. ob 17.30 in 19.30, angleško-nemški kriminalni barvni film **ONEMOGOSTE INŠPEKTORJA STERLINGA**.
- Sreda, 10. 10. in četrtek, 11. 10. ob 17.30 in 19.30, ameriško-italijanski barvni zgodovinski film **SANDAKANOVIMASČEVALCI**.
- Petek, 12. 10. ob 17.30 in 19.30 ameriški barvni western

**hotel
paka**

**Gostinsko podjetje
PAKA Velenje**

čestita občanom
in gostom
za praznik
občine Velenje
- 8. oktober

Kaznovane prešuštnice

Rečica ob Savinji je postala trg z vsemi trškimi pravicami in dolžnostmi že leta 1585, kar naj bi ji po starem izročilu pridobil ljubljanski škof Janez Tavčar, ki si je v Rečici takrat kupil dvorec. To je najstarejša naseljena zgradba v Rečici, ki je pod spomeniškim varstvom, stoji pa prav nasproti nove podružnične osnovne šole.

Trške pravice so dajale tudi sodno moč in tako stoji nasproti gostišča Dren ob Oterjevi hiši kamniti spomenik preteklosti — sramotilni kamen. Kamniti steber, ki je poldrugi meter visok je izdelan v obliki penisa in mu ni podobnega ohranjenega daleč naokoli. Nanj naj bi v davni preteklosti privezovali prešuštnice ter jih tako javno kaznovali in sramotili. Škoda, da je nekoč nekega domačina tako vznemiril ali vzburil, da mu je odbil vrhni del ter ga vrgel v potok. Tržani so ga odkrili ter prisilili, da je kamen prinesel na pravo mesto, kjer so ga nato skrbno namestili na staro mesto. Pri zlomu pa se je zbrisala in postala nečitljiva letnica od kdaj so kamen uporabljali v sramotilne namene.

Sramotilni steber v Rečici

Tavčarjev dvorec

**Čestitke za praznik
občine Velenje**

Ce imaš čas, preberi tednik

N
naš čas